

LUOMUKERUU -ALUEIDEN SERTIFIIOINTI

BIRGITTA PARTANEN
RURALIA-INSTITUUTTI

HELSINGIN YLIOPISTO

SISÄLTÖ

TAUSTAA
TAVOITTEET
AINEISTOT JA MENETELMÄT
MERKITYS

HELSINGIN YLIOPISTO

TAUSTAA

LUOMUMETSISTÄ MONEKSI -TIEDOTUSHANKE 2015 - 2016

- Etelä-Savossa toteutetaan Luomumetsistä moneksi –hanke, jossa tiedotetaan metsien luomusertifiointista ja selvitetään sen merkitystä metsien monikäytön, keruutuotteiden jatkojalostuksen ja matkailun kannalta
- Luodaan alueelle sopivaa toimintamallia keruualueiden selvitykseen ja ylläpitoon
- Toteutus: Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti yhteistyössä Suomen Metsäkeskuksen kanssa
- Rahoitus: Etelä-Savon Ely-keskus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

HELSINGIN YLIOPISTO

SUOMESSA ON SUURI LUOMUKERUUALUE

Suomessa oli v. 2015 lopussa yhteensä

12,2 milj. ha luomukeruualueita, joista pääosa sijaitsee Lapissa, Kainuussa ja Koillismaalla.

Se on noin 30% koko maailman luomukeruualasta yht. n. 40,7 milj. ha. (lähde <http://www.fibl.org>)

ja noin 40 % Suomen maapinta-alasta!

Tämä on ainutlaatuista maailman mittakaavassa.

HELSINGIN YLIOPISTO

MITÄ TARKOITTA LUOMUKERUU?

- Luomukeruu kuuluu luomukasvintuotantoon. Siinä noudatetaan neuvoston asetusta (EY 834/2007) ja se on **valvottua tuotantoa**.
- Luonnontuotteet ovat **luomua vain silloin, kun koko ketju on luomuvalvonnassa**:
 - luonnontuotteet on kerätty **tarkastetuilta ja valvontaan liitetyiltä alueilta**.
 - Luomukeruualueet, luomukeruutuotteiden ostajat ja jalostajat **tarkastetaan vuosittain**.
 - Jokaisen luomupoimijan tulee antaa luomukeruutuotteiden ostajalle **kirjallinen sitoumus**, jossa sitoutuu noudattamaan luomupoimintaehtoja.

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUKERUUTUOTTEET

Luomukeruutuotteisiin kuuluu luonnonvaraiset ja puoliviljeltyt marjat (tärkeimpiä), sienet ja yrtit.

sekä erikoisluonnontuotteet, mm. terva, mahla, pettu, turve, pihka ja luonnon kosmetiikka- ja koristemateriaalit.

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUSERTIFIointi EI ESTÄ METSÄNHÖITOÄ

- Kiellettyjä ovat juurikäävän torjunta urealla, kemiallinen heinäntorjunta ja tietyt kemialliset lannoitteet (ne, jotka eivät ole sallittujen listalla) .
- Sallittuja ovat tuhkalannoitus, juurikäävän torjunta harmaaorvakalla sekä luomukasvintuotannossa sallitut lannoitteet (esim. YaraVita Bortrac), maanparannusaineet ja kasvinsuojeluaineet.
- Kielletyillä aineilla käsitelty **alueet** rajataan pois luomusta siirtymäajaksi
- **Luomusertifiointi ei estä toteuttamasta tarvittavia metsähoitotoimenpiteitä talousmetsässä.**

HELSINGIN YLIOPISTO

KERUUALUEIDEN LIITTÄMINEN VALVONTAAN

Toimija	Toimijalle asetettavat vaatimukset
MENETELMÄ 1: KOLMANNEN TAHON SELVITYS	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 2: KOLMANNEN TAHON SELVITYS, SOPIKSELLINEN	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Laatii sopimukset maanomistajatahojen kanssa Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 3: MAANOMISTAJA LIITTÄÄ OMAN KERUUALUEEN VALVONTAAN	
Maanomistaja/metsätila	Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
Maanomistaja/luomutila	Liittää omistamansa keruualueet olemassa olevaan luomuyksikköön (Ely-keskus)
Keruutuotteiden ostotoiminta	
Keruutuotteiden ostaja	Liittyy elintarvikkeiden valmistuksen valvontajärjestelmään (Evira) Voi ostaa luomumarjaa poimintaehtoihin sitoutuneelta poimijalta
Poimija	Sitoutuu luomupoimintaehtoihin Ei liity valvontajärjestelmään

TUTKIMUSTARVE TULI ESIIN TIEDOTUSHANKKEEN ALUSSA

- Helsingin yliopisto, metsätieteiden laitos
- Metsien sertifiointi luomukeruualueiksi – mielikuvat, merkitys ja mahdollisuudet
- Tutkimus käynnistymässä, aluksi rahoitus Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Savon rahastosta

HELSINGIN YLIOPISTO

TAVOITTEET

TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYKSET

Tutkimuksen tavoitteena on

- tuottaa tietoa keruualueiden luomusertifioinnin merkityksestä
- vertailla eri toimintamallivaihtoehtoja ja niiden kustannuksia
- sekä selvittää yhteistyö- ja yritysmahdollisuuksia.

Tutkimuksella haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- 1 . Kuinka metsänomistaja kokee keruualueiden luomusertifioinnin ja miten sitä voi metsänomistaja itse hyödyntää?
2. Millainen toimintamalli sertifioinnissa ja sen ylläpidossa on tehokas, taloudellinen ja oikeudenmukainen?
3. Tuoko luomusertifiointi uutta yrittäjyyttä ja yhteistyötä metsänomistajien ja matkailutoimialan välille?

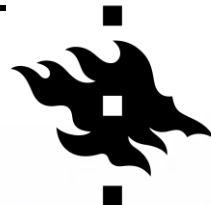
HELSINGIN YLIOPISTO

AINEISTOT JA MENETELMÄT

AINEISTOT JA MENETELMÄT 1

- Kysely metsänomistajille. Aineistoa täydennetään focus group – haastatteluilla. Asiantuntijahaastatteluja luomustatuksen merkityksestä markkinoilla ja todellisesta vaikutuksesta hinnanmuodostukseen kaupallisesti tärkeimmillä raaka-aineilla (marjat, pihka, pakuri, mahla, muutamat kosmetiikan raaka-aineet)
- Legimiteettiteoria, jota voidaan tarkastella systeemiteoriana, jonka mukaan yritys sekä vaikuttaa että ottaa vaikutteita toimintaympäristöstään eli yhteiskunnasta (ks. Deegan 2002, 292). Yhteiskunnan ja liike-elämän välillä vallitsee yhteiskuntasopimus, jossa yhteiskunta tunnustaa yrityksen olemassaolon sekä oikeudet ja odottaa vastavuoroisesti yrityksen täyttävän yhteiskunnan odotukset siitä, miten yritystoimintaa pitäisi harjoittaa.

AINEISTOT JA MENETELMÄT 2

- Luomumetsistä moneksi –hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa kerätty aineisto, jota täydennetään focus group –haastatteluilla sekä luomukeruuarvoketjutyöryhmän työpajoissa koottu aineisto.
- Strukturoidut teemahaastattelut luonnontuotteita käyttäville yrityksille, suurille metsänomistajille, mm. seurakunnille, kunnille ja metsäfirmoille
- Jatkuvan muutoksen interventioteoriasa Weick & Quinnin (1999) mukaan on kolme vaihetta: 1. Tehdään paikallisessa arkityössä toteutettavat toimintajaksot näkyväksi ja esitetään toimintamallit kartin, käsittein ja tarinoin. 2. Tilannetta tulkitaan uudelleen ja jaksotetaan toimintamalleja. 3. Jatketaan toimintamallien kokeilua. Tuotettava käsitteellinen malli palvelee tutkimustarkoituksen lisäksi kehittämisen apuvälineenä.

AINEISTOT JA MENETELMÄT 3

- Kokonaisuuden pääaineisto kootaan kyselyillä ja haastatteluilla matkailusektorille:
- Mikkelin matkailun kanssa yhteistyössä tehdään Etelä-Savon alueen matkailusektorille kysely omien metsien käytöstä ja yhteistyöstä alueen metsänomistajien kanssa. Aineistoa täydennetään asiantuntijahaastatteluin (metsä- ja matkailuala).
- Sidosryhmäteoria perustuu käsitykseen, jonka mukaan organisaatioiden täytyy toimia aktiivisesti sidosryhmiensä kanssa (Freeman 1984). Omistajat, joilla on osuus, ovat vuorovaikutuksessa yrityksen kanssa ja näin ollen tekevät liiketoiminnan mahdolliseksi (Näsi 1995). Freemanin (1984) mukaan ainut tapa menestyksen ylläpitämiseen ja luomiseen on juuri sidosryhmien huomiointi.

LÄHTEET

- Deegan, C. 2002. The legitimising effect of social and environmental disclosures: a theoretical foundation. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 15:3, 282-311.
- Freeman, E. R. 1984. *Strategic Management. A Stakeholder Approach*. Boston, Mass.: Pitman.
- Näsi, J. (toim.) 1995. *Understanding stakeholder thinking*. Helsinki: LSR-Publications
- Weick, K.E & Quinn, R.E. 1999. Organizational change and development. *Annual Review of Psychology*.

HELSINGIN YLIOPISTO

MERKITYS

PUHTAUS, AITOUS, LUOMU, VILLIYS MARKKINAVALTTEJA

MERKITYS

Metsistämme 97 – 99 % alueesta riippuen olisi sertifioitavissa luomuun muuttamatta nykyisiä hoitokäytäntöjä

Jos kaikki sertifioitavissa olevat metsämme sertifioitaisiin luomuun, saisimme koko Suomen **maapinta-alasta** luomuun 87%.

Meillä on valttinamme ainutlaatuinen puhtaus, miksi emme kertoisi sitä maailmalle?

HELSINGIN YLIOPISTO

A photograph of a lush green field with several tall, slender plants bearing clusters of small purple flowers. The plants have long, narrow leaves and reddish-brown stems. In the background, there is a dense line of green trees. The word "KIITOS!" is overlaid in the center in a large, white, bold font with a blue outline.

KIITOS!